

อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะชีวิต และแรงจูงใจ ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสำนึกของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

รับบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2564

แก้ไขบทความ: 26 เมษายน 2564

ตอบรับบทความ: 27 กรกฎาคม 2564

ชмыพร พึ่งมาย¹ และเดือนเพ็ญ อีวรรณวิวัฒน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมจิตสำนึกโดยผ่านทัศนคติในการทำกิจกรรมและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ Simultaneous equations model เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-59 ปี จำนวนทั้งสิ้น 384 คน โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ และใช้มาตราวัดแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมจิตสำนึก 3 รูปแบบ ได้แก่ การบริจาคเงิน การช่วยเหลือคนแปลกหน้า และการเป็นอาสาสมัคร ได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูและการรับข่าวสารโดยผ่านทัศนคติในการทำกิจกรรมและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ค่าความสอดคล้องของตัวแบบ ได้แก่ ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ เท่ากับ 4.108 ค่า GFI เท่ากับ 0.829 ค่า CFI เท่ากับ 0.870 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.090 ค่า SRMR เท่ากับ 0.076 และค่า NFI เท่ากับ 0.836 ผลการวิเคราะห์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสำนึกโดยอ้อมผ่านทัศนคติ โดยการอบรมเลี้ยงดูมีขนาดของอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.107 ร้อยละ 64.48 ของอิทธิพลดังกล่าวผ่านทัศนคติ การรับข่าวสารมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสำนึกโดยอ้อมผ่านแรงจูงใจ มีขนาดของอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.287 ร้อยละ 82.93 เป็นอิทธิพลทางตรง ตัวแปรทั้งหมดในตัวแบบสามารถรวมอธิบายพฤติกรรมจิตสำนึก ได้ร้อยละ 17.00

คำสำคัญ: พฤติกรรมจิตสำนึก การอบรมเลี้ยงดู ทักษะชีวิต การรับข่าวสาร แรงจูงใจ

¹ **หน่วยงานผู้แต่ง:** หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ (สาขาวิชาเอกการวิเคราะห์ธุรกิจและการวิจัย) คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อาคารนวมินทราธิราช เลขที่ 148 หมู่ 3 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 อีเมล peungmai.cploy@hotmail.com

² **หน่วยงานผู้แต่ง:** คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อาคารนวมินทราธิราช เลขที่ 148 หมู่ 3 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 อีเมล duanpen@as.nida.ac.th

The Influence of Upbringing, Communication, Attitude, and Motivation for Public Mind of Working Age Adult in Bangkok

Received: February 2, 2021

Chamaiporn Peungmai¹ and Duanpen Theerawanviwat²

Revised: April 26, 2021

Accepted: July 27, 2021

Abstract

This study aimed to study and examine the influence of upbringing and communication through attitude and motivation for public mind of working age adult in Bangkok. This study applied Simultaneous equations model in the research. The sample were collected from 384 people with the age between 20-59 years old through online questionnaires and using 5-point Likert scale.

The result show that three forms of public mind compose of donation, giving help to strangers and volunteering influenced by upbringing and communication through attitude and motivation. The goodness of fit indexes of this study showed chi-square relative (chi-square/df) was 4.108, GFI was 0.829, CFI was 0.870, RMSEA was 0.090, SRMR was 0.076, and NFI was 0.836. The results showed that upbringing had positive indirect effect on public mind through attitude. Upbringing's total effect was 0.107 and 64.48% of the effect was through attitude. Furthermore, communication had both positive direct effect and positive indirect effect on public mind through motivation. Communication's total effect was 0.287 and 82.93% of the effect was direct effect. All variables in the model can explain public mind at 17.00%.

Keywords: Public mind, Upbringing, Attitude, Communication, Motivation

¹ **Affiliation:** Master of Science Program in Applied Statistics (Business Analytics and Research), Graduate School of Applied Statistics, National Institute of Development Administration, 148 Moo3, Serithai Road, Klong-Chan, Bangkok, Bangkok 10240 Email. peungmai.cploy@hotmail.com

² **Affiliation:** Graduate School of Applied Statistics, National Institute of Development Administration, 148 Moo3, Serithai Road, Klong-Chan, Bangkok, Bangkok 10240 Email: duanpen@as.nida.ac.th

บทนำ (Introduction)

การจะพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนเป็นหน้าที่ของคนทุกคนในสังคม ประเทศต้องการผู้นำประเทศที่มีศักยภาพ พลเมืองที่มีคุณภาพ และเหนือสิ่งอื่นใดประเทศต้องการสังคมที่สงบสุขอันเกิดจากจิตสำนึกที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียวแต่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง กล่าวคือประเทศที่มีจริยธรรมเป็นพื้นฐานนั้นจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าและความสงบสุข กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะในเด็กในการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม โดยกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่นการเสียสละต่อสังคม และพฤติกรรมความมุ่งมั่นพัฒนาสังคม และในพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 ตรัสว่า “คุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคีที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง...ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผลทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่นและกับประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2550, น. 1) ซึ่งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2580 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 มีเป้าหมายการพัฒนานคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ การมีจิตสาธารณะและการรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) องค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development goals) จำนวน 17 ข้อ โดยมีความมุ่งหวังที่จะช่วยแก้ปัญหาที่แต่ละประเทศกำลังเผชิญอยู่ ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นต้องอาศัยทั้งการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคม กิจกรรมอาสาสมัคร (Volunteerism) จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนประเทศให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ (UN Volunteers, n.d.)

ประเทศไทยเริ่มมีอาสาสมัครที่มีจิตสาธารณะให้เห็นอย่างประจักษ์จากการรวมตัวกันของประชาชนที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยธรรมชาติ “คลื่นยักษ์สึนามิ” เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งภัยพิบัติในครั้งนั้นนับว่าเป็นโศกนาฏกรรมที่มีผู้เสียชีวิตมากที่สุดในประวัติศาสตร์ไทยโดยมีผู้เสียชีวิตในประเทศไทยมากถึง 8,212 คน จากยอดรวม

ผู้เสียชีวิตทั้งหมด 227,898 คนทั่วโลก (“ชาววาจะหรัลิก 15 ปี”, 2562) โดยพบว่าอาสาสมัครมากกว่าครึ่งหนึ่งจากทั้งสิ้น 10,000 คน นั้นไม่ได้รับการสูญเสียจากภัยพิบัติโดยตรงแต่พวกเขาล้วนมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ (เมเนเจอร์ ออนไลน์, 2548) จนมีคำกล่าวที่ว่า “เหตุการณ์สึนามิเป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการอาสาสมัครยุคใหม่ของสังคมไทย” ภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว ในปี 2548 ได้เกิดการทบทวนการทำงานร่วมกันโดยภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนถึงศักยภาพในการทำงานร่วมกันแบบเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมการทำงานร่วมกันในการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในประเทศไทย (เครือข่ายจิตอาสา, ม.ป.ป., ย่อหน้าที่ 1) ธนาคารจิตอาสา เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ร่วมขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและช่วยเหลือสังคมโดยการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียเฟสบุ๊กและเว็บไซต์ขององค์กรเป็นหลัก โดยระบบฝากเวลาของธนาคารจิตอาสาเป็นระบบทำการเก็บสถิติจำนวนสมาชิก ชั่วโมงการทำงานจิตอาสา และจำนวนงานอาสาสมัครเพื่อแสดงถึงพลังของจิตอาสา ปัจจุบันธนาคารจิตอาสาสมัครในระบบทั้งสิ้น 94,602 คนจำนวนชั่วโมงการทำงานจิตอาสาทั้งหมด 6,725,607 ชั่วโมงและมีงานอาสาสมัครในระบบทั้งสิ้น 2,492 ข้อมูล ณ วันที่ 29 มีนาคม 2563 (ธนาคารจิตอาสา, ม.ป.ป.) ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ผู้ริเริ่มและผู้อำนวยการร่วมธนาคารจิตอาสา กล่าวว่า จิตอาสา เป็นงานที่พัฒนาตัวตน พัฒนาจิตใจของเราทำให้เรามีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้นได้ และธีระพล เต็มอุดม ได้ขยายความเข้าใจความหมายของจิตอาสาว่าอยู่บนรากฐานของความเชื่อเรื่อง “จิตตปัญญาศึกษา” (Contemplative education) และสุขภาวะทางจิตวิญญาณ “กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา คือ การช่วยให้มนุษย์หันกลับมาพัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ของตนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการใคร่ครวญภายในจิตใจก่อนที่จะแสดงออกต่อโลกภายนอก” (ทีมงานความสุขประเทศไทย, 2560, ย่อหน้าที่ 5)

แม้จะมีการร่วมกันผลักดันให้เกิดการมีจิตอาสาทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติและระดับนานาชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่ในภาพรวมทิศทางและพฤติกรรมจิตสาธารณะของคนไทยมีแนวโน้มที่ลดลง ผลสำรวจดัชนีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของประชากรโลกปี 2018 โดยมูลนิธิการช่วยเหลือเพื่อการกุศล (Charities Aid Foundation) สำรวจการให้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การบริจาคเงิน การช่วยเหลือคนแปลกหน้า และการเป็นอาสาสมัคร จากขนาดตัวอย่าง 1,000 คน ที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ใน 144 ประเทศ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 61 ของโลก ตกลงจากอันดับที่ 16 ของผลการสำรวจในปี 2017 และพบว่าคนไทยมีพฤติกรรมการช่วยเหลือคนแปลกหน้า พฤติกรรมการบริจาคเงินและพฤติกรรมการเป็นอาสาสมัครอยู่ในอันดับที่ 127 อันดับที่ 22 และอันดับที่ 113 ตามลำดับ มีคะแนนการให้โดยรวมที่ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 12.00 โดยผลวิจัยที่ผ่านมา พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของบุคคลเกิดจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกและปัจจัยแวดล้อมภายใน จุฑาทพร นาครอด (2554) และ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) พบว่า รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตอาสา

(นิพิฐพนธ์ แสงสว่าง, 2560) และสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ (ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550; จุฑาพร นาครอด, 2554; ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556; ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล, 2557) นอกจากนี้แล้ว ทศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและแรงจูงใจยังสามารถส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลแต่ยังไม่มีการทำวิจัยอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ งานวิจัยดังที่กล่าวข้างต้นและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะส่วนใหญ่เน้นศึกษาในนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในรั้วมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่มีการวิจัยที่มุ่งศึกษาประชากรในวัยทำงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทศนคติและแรงจูงใจของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร เนื่องด้วยคนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่มีความพร้อมทั้งกำลังและความสามารถในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ เพื่อการวางแผนในการพัฒนาศักยภาพประชาชนเพื่อผลประโยชน์ของชาติได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of study)

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสาร ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยผ่านทศนคติและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยเทคนิคสถิติ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยมีตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ทศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม แรงจูงใจ และมีตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู และช่องทางการรับข่าวสาร

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ความหมายของจิตสาธารณะ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ดังนี้ สีน สือสวน (2561) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ (Public mind) ว่าเป็นอีกระดับหนึ่งของจิตอาสา (Volunteer spirit) หมายถึง ระดับความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของและใส่ใจดูแลรักษาในสิ่งของที่เป็นสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น แม้ไม่ใช่งานในหน้าที่ เมื่อกล่าวถึงจิตสาธารณะในบริบทของงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ผู้วิจัยท่านอื่นได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ ว่าหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกมาของบุคคลที่ไม่เห็นแก่ตัวและมีความต้องการที่จะช่วยเหลือสังคมและผู้อื่นในการแก้ไขปัญหา บุคคลที่เห็นคุณค่าและดูแลสิ่งของที่เป็นของส่วนรวมรวมถึงการเอาใจใส่ในการเป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม (จุฑาพร นาครอด, 2554) และดุชฎี มัชฌิมภาโร (2556) กล่าวว่า “จิตสาธารณะ

หมายถึง การตระหนักรู้ในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเสียสละการช่วยเหลือผู้อื่นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ตลอดจนการเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ” (น.13) ในขณะที่ อัจศรา ประเสริฐสิน (2558) กล่าวว่า การมีจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะของการแสดงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และ “ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน” (น.4) และจิตติยา วาจิ (2559) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้วยใจอาสาและรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความเต็มใจ และเห็นคุณค่าของส่วนร่วมจากการให้ความหมายของจิตสาธารณะดังข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปความหมายของ จิตสาธารณะ ว่าหมายถึง การตระหนักถึงความรู้สึกมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนบุคคลรอบข้าง หรือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ โดยมุ่งหวังเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม

พฤติกรรมจิตสาธารณะของคนไทย

จากผลสำรวจดัชนีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยมูลนิธิการช่วยเหลือเพื่อการกุศล (Charities Aid Foundation) ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาเปิดเผยว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะของคนไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 21 ของโลกจาก 126 ประเทศ โดยประเทศไทยมีคะแนนความเอื้อเฟื้อโดยรวมที่ 42% พิจารณาจากพฤติกรรมจิตสาธารณะของคนไทย พบว่า คนไทยมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการบริจาคเงินอยู่ในอันดับที่ 4 ของโลก รองลงมา คือ พฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือคนแปลกหน้า และการเป็นอาสาสมัครจัดอยู่ในอันดับที่ 89 และอันดับที่ 79 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลวิจัยเอแบคโพลล์ในเรื่องการสำรวจพฤติกรรมการช่วยเหลือ การบริจาคและอาสาสมัครจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลอายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไป พบว่า พฤติกรรมการบริจาคเกิดจากความสุซสบายใจที่ได้ให้ ความหวังบุญกุศล และเป็นโอกาสที่ได้ช่วยเหลือสังคม จากผลสำรวจพบว่าร้อยละ 82.10 ไม่เคยทำงานอาสาสมัครเลย โดยร้อยละ 65.50 ที่ไม่สนใจในงานอาสาสมัครพบว่าเป็นเหตุผลเรื่องเวลาและภาระหน้าที่ต้องงาน ทั้งนี้ยังกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้คนมาทำงานอาสาสมัครมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การกระตุ้นจิตสำนึกให้มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กรณีการเกิดภัยพิบัติ ความต้องการทำบุญ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ชักชวนให้ทำดี การมีสวัสดิการหรือสิทธิพิเศษ และการชักชวนโดยผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม (ไกดานาน แก๊งแอสร์, 2556) และศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับศูนย์สำรวจความคิดเห็นนิด้าโพลเปิดเผยผลสำรวจประชาชนในเรื่อง “สังคมไทย ร่วมใจ สร้างจิตสาธารณะ” ที่ทำการศึกษาประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

ขนาดตัวอย่าง 4,800 คน พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญในการทำจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.90 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยประชาชนร้อยละ 54.90 นึกถึงเรื่องการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนเมื่อกล่าวถึงจิตสาธารณะ รองลงมา ร้อยละ 19.50 นึกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และร้อยละ 17.90 นึกถึงการรู้จักหน้าที่ของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เมื่อสอบถามถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า ประชาชนจำนวนร้อยละ 72.50 เคยเข้าร่วมกิจกรรม เช่น เก็บขยะ ปลูกป่า พัฒนา ทำความสะอาดอาคารสถานที่ต่างๆ รองลงมาร้อยละ 54.90 ระบุว่าเคยทำในชีวิตประจำวัน เช่น ลูกให้เด็กและคนชราที่นั่ง จูงคนชราข้ามถนน เข้าช่วยเหลือผู้ที่ประสบอุบัติเหตุ ให้อาหารสุนัข/แมวจรจัด และร้อยละ 23.50 เคยเป็นอาสาสมัคร เช่น เป็นอาสาгүйภัย อาสาสมัครดูแลช่วยเหลือเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง เมื่อถามถึงความรู้สึกหลังทำจิตสาธารณะ พบว่าร้อยละ 84.20 มีความภาคภูมิใจ มีความสุข รู้สึกตัวเองมีคุณค่า รองลงมา ร้อยละ 44.00 รู้สึกได้บุญ ร้อยละ 22.70 ต้องการชักชวนผู้อื่นมาทำด้วย ร้อยละ 19.00 ต้องการทำอีกหรือทำบ่อยๆ ร้อยละ 11.60 ได้รับการยอมรับ ยกย่องจากสังคม และร้อยละ 0.04 ได้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผลสำรวจเปิดเผยว่าประชาชนร้อยละ 3.70 ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยร้อยละ 71.90 ของผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ ระบุว่าไม่มีเวลา รองลงมา ร้อยละ 21.90 ระบุว่าไม่มีเพื่อนไป และร้อยละ 10.10 ระบุว่าไม่มีกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจ/ทักษะ ในส่วนของรูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะ ที่ประชาชนสนใจเข้าร่วมมากที่สุด พบว่า ประชาชนสนใจลงแรงเพื่อร่วมกิจกรรมสาธารณะอยู่ที่ร้อยละ 64.30 รองลงมา ร้อยละ 25.30 สนใจในการบริจาคเงิน/สิ่งของ และร้อยละ 10.30 สนใจในการถ่ายทอดความรู้/ภูมิปัญญา สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนต้องการทำกิจกรรมจิตสาธารณะด้วยมากที่สุด คือ กลุ่มเด็กและเยาวชน รองลงมา คือ กลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 37.20 และ ร้อยละ 30.40 ตามลำดับ ("เปิดผลสำรวจปชช.," 2562)

ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1976) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นตามช่วงอายุตั้งแต่ 2-16 ปี ออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้นรวม 6 ชั้น ว่าการใช้เหตุผลตัดสินใจเลือกกระทำต่อเหตุการณ์หนึ่งๆ สะท้อนมาจากความเจริญในจิตใจของบุคคล ซึ่งเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งตามลำดับวุฒิภาวะทางจิตใจและสติปัญญาของบุคคลนั้น ดังนั้น การได้รับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลเมื่อเติบโตขึ้นทั้งในทางบวกและในทางลบ การได้รับการอบรมสั่งสอนโดยสถาบันครอบครัวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เช่นเดียวกับ "บิดามารดา ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางกายและทางใจกับเด็ก เพื่อให้เป็นแบบอย่างค่านิยมในการดำเนินชีวิต" (จิตติยา วาจิ, 2559, น.7) นอกจากนี้ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวยังส่งผลต่อความแตกต่างในการปรับตัวเข้าสู่สังคมในวัยเด็กรวมถึงการ

แสดงออกทางพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายในภายนอก (Kavčič et al., 2012) โดยรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปในแต่ละครอบครัว ดุซงวี่ โยเหลา (2535) ใช้วิธีการเมต้าในการวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 11 วิธี ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ จุฑาพร นาครอด (2554) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน และ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ

โดยการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำต่างๆ ของบุคคล ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมหรือคุณธรรมในตัวบุคคลจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลตัดสินใจและเกิดการกระทำตามมา การมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นอาสาสมัครร่วมกันกับครอบครัวจึงส่งผลให้บุตรมีแรงจูงใจในการช่วยเหลือสังคมต่อไป รวมถึงการรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับในครอบครัวและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว (Littlepage et al., 2003; Schervish et al., 1995) และจากงานวิจัยของ จุฑาพร นาครอด (2554) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ในการศึกษาของผู้วิจัยศึกษาจิตอาสา 3 รูปแบบ ได้แก่ ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาโดยอ้อมผ่านเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) ที่ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยศึกษาจิตสาธารณะ 4 รูปแบบ ได้แก่ การทุ่มเทอุทิศตน การเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสาธารณะของนักเรียนโดยอ้อมผ่านคุณธรรมจริยธรรม

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะ

Clary et al. (1998) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจ Volunteer functions inventory: VFI ที่นำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมการทำงานอาสาสมัคร โดยกำหนดข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ และใช้มาตราวัดตามระดับความสำคัญ 7 ระดับ หากไม่มีความสำคัญเลยให้ 1 คะแนนจนถึงมีความสำคัญมากที่สุดให้ 7 คะแนน แบบวัดแรงจูงใจแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้คุณค่า ด้านการทำความเข้าใจ ด้านการเข้าสังคม ด้านหน้าที่การงาน ด้านการปกป้องตนเอง

และด้านการสนองความต้องการของตนเอง ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556) และนิพิฐพนธ์ แสงดั่ง (2560) พบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแรงจูงใจด้านการเข้าสังคมและการปกป้องตนเองมีความสำคัญสูงสุด ในขณะเดียวกัน แรงจูงใจด้านการให้คุณค่า การทำความเข้าใจ และการเข้าสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้ถึงประโยชน์ของความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมในช่วงวัยเรียนผ่านการเรียนรู้ด้วยการบริการทางสังคม (Service-learning; Burns, 2010) ซึ่งแรงจูงใจเหล่านี้เป็นการส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูยังส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติ สุพจน์ ทรายแก้ว (2546) ได้อธิบายถึงครอบครัวว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการกล่อมเกลாத่างสังคมของบุคคลที่ส่งผ่านความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพที่ก่อรูปสร้างขึ้นเป็นทัศนคติของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2580 ที่กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยตระหนักถึงการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่เหมาะสมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัวเพื่อเป็นการหล่อหลอมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสาธารณะ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) สอดคล้องกับ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), อริศรา เล็กสรรเสริญ และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า การได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัวจะหล่อหลอมให้เกิดบุคลิกภาพและพฤติกรรม เนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่สำคัญและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of reasoned action: TRA) ของ Fishbein and Ajzen (1975) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลว่าการเปลี่ยนแปลงความเชื่อส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดย Shye (2010) ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมเพื่อทำความเข้าใจเหตุผลที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเป็นอาสาสมัคร The systematic quality of life of volunteer motivation โดยการสอบถามอาสาสมัครว่า “ประโยชน์ของการทำงานอาสาสมัครในด้านใดที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครของท่าน” (พรณธิภา เอี่ยมสิริปริดา, อัจศรา ประเสริฐสิน, และ นริศนา พึ่งโพธิ์สภ, 2561, น.7) ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานอาสาสมัครต่อคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพ กายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะผ่านแรงจูงใจ ทั้งนี้ การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า จิตสำนึกเป็นผลจากการเรียนรู้ที่ก่อรูปขึ้นในจิตใจของบุคคลในรูปแบบของความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล (สุพจน์ ทรายแก้ว, 2546) เมื่อกล่าวถึงประโยชน์ที่บุคคลได้รับจากการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

พบว่า การทำกิจกรรมเพื่อสังคมทำให้บุคคลที่กระทำเกิดทัศนคติที่ว่า เป็นการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และยังถือเป็นโอกาสที่จะได้ทำความรู้จักกับผู้อื่นที่หลากหลายในสังคมอีกด้วย (Abuiyada, 2018) สอดคล้องกับ Littlepage et al. (2003) ถึงทัศนคติของบุคคลมีต่อการทำงานอาสาสมัครว่ามีความภาคภูมิใจที่ตนได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้น การได้รับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กจึงส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานผ่านทัศนคติและแรงจูงใจ โดยทัศนคติและแรงจูงใจได้ถูกหล่อหลอมผ่านการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็กอันเป็นเหตุผลของการกระทำหรือการตัดสินใจของบุคคลซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเมื่อบุคคลเติบโตขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดเส้นอิทธิพลทางอ้อมของการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ จึงเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน H1: การอบรมเลี้ยงดูมีผลกระทบต่อทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทัศนคติและแรงจูงใจ

การรับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

แนวคิดแรงสนับสนุนทางสังคม Cobb (1976) กล่าวว่า บุคคลได้รับข่าวสารผ่านการสนับสนุนทางสังคมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ การได้ความรัก การยกย่อง การมองเห็นคุณค่า มีความผูกพันต่อกัน และความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สอดคล้องกับ Pender et al. (2006) ที่ได้แบ่งกลุ่มของการสนับสนุนทางสังคมเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มองค์กรศาสนา กลุ่มสนับสนุนโดยองค์กรวิชาชีพ และกลุ่มอาสาสมัคร จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการรับข่าวสารที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550; จุฑาพร นาครอด, 2554; ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556; ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล, 2557) และ นิพัทธ์พงษ์ แสงดวง (2560) พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังพบว่าการรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์และโซเชียลมีเดียส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล, 2557) พฤติกรรมจิตสาธารณะของบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่าตนมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมของตน (Schervish et al., 1995) หรือเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมของครอบครัวและเพื่อน (Ma et al., 2007) ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ถึงสาเหตุการเกิดพฤติกรรมของบุคคลว่ามีสาเหตุเกิดจากปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมมีผลกระทบต่อปัจจัยบุคคล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแรงจูงใจซึ่งเป็นปัจจัยด้านบุคคลเป็นตัวแปรส่งผ่านของการรับข่าวสารที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมเพื่อ

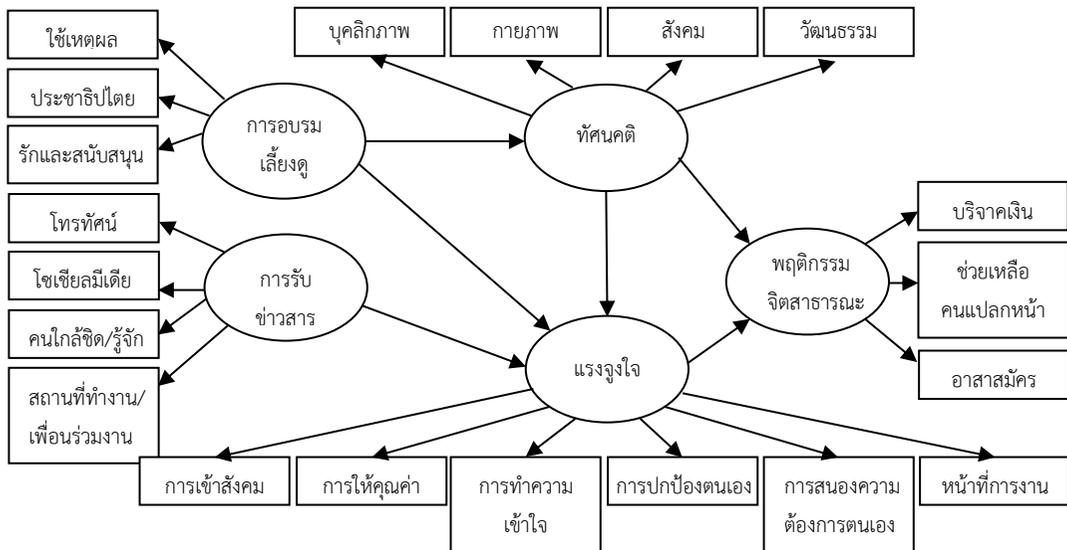
ศึกษาว่ามีแรงจูงใจด้านใดบ้างที่ผลักดันส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานเกิดพฤติกรรมการจิตสาธารณะ จึงเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 2

สมมติฐาน H2: การรับข่าวสารมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจิตสาธารณะทางตรงเชิงบวกและทางอ้อมเชิงบวกโดยผ่านแรงจูงใจ

ตัวแบบเริ่มต้น

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการเชื่อมโยงตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำเสนอเป็นตัวแบบเริ่มต้น (Proposed model) ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ตัวแบบเริ่มต้นของการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและขนาดตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประชากรผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 20-59 ปี จากสถิติปี พ.ศ. 2562 จำนวน 3,306,786 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ม.ป.ป.) โดยตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 20-59 ปี ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (SEM) ที่เสนอแนะโดย Hair et al. (2010) และ Kline (2011) ว่าขนาดตัวอย่างควรเป็น 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกต ซึ่งการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 20 ตัวแปร ดังนั้น จึงมีขนาดตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยเมื่อตรวจสอบแล้วมี

แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ได้เพียง 384 ตัวอย่าง เนื่องจากมีข้อมูลสูญหาย 16 ตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google form และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online survey) ผ่านแพลตฟอร์มของ Google form แบบสอบถามพัฒนาจากงานวิจัยที่มีมาก่อน โดยใช้มาตราวัด 5 ระดับ ดังนี้

แบบวัดการได้รับการอบรมเลี้ยงดู มีข้อคำถาม 15 ข้อ ดัดแปลงมาจาก จุฑาทพร นาครอด (2554) ฌัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) และ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน

แบบวัดทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีข้อคำถาม 15 ข้อ ดัดแปลงมาจาก Shye (2010) และ พรณธิดา เอี่ยมสิริปริดา และคณะ (2561) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพ ภายนอก สังคม และวัฒนธรรม

แบบวัดการรับข่าวสาร มีข้อคำถาม 12 ข้อ ดัดแปลงมาจาก Pender et al. (2006) จุฑาทพร นาครอด (2554) ฌัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) นิพัฐพนธ์ แสงด้วง (2560) และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2557) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อโซเชียลมีเดีย คนใกล้ชิดหรือคนที่รู้จัก และสถานที่ทำงานหรือเพื่อนร่วมงาน

แบบวัดแรงจูงใจ มีข้อคำถาม 25 ข้อ ดัดแปลงมาจาก Clary et al. (1998) ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) และ นิพัฐพนธ์ แสงด้วง (2560) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าสังคม การให้คุณค่า การทำความเข้าใจ การปกป้องตนเอง การสนองความต้องการตนเอง และหน้าที่การงาน

แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีข้อคำถาม 16 ข้อ ดัดแปลงมาจาก ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) นิพัฐพนธ์ แสงด้วง (2560) ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2557) และ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริจาคเงิน การให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้า และการเป็นอาสาสมัคร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากการทบทวนวรรณกรรมมาสร้างเป็นแบบสอบถามและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item –objective congruence: IOC) จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป และทำการปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับคนที่อยู่ในวัยทำงานอายุระหว่าง 20-59 ปีและอาศัยอยู่

ในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่ขนาดตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.927 จากนั้นจึงทำการส่งออกลิงค์แบบสอบถามโดยใช้บริการของ Google form ผ่านช่องทางไลน์แอปพลิเคชัน และกลุ่มเฟสบุ๊ค ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของขนาดตัวอย่าง การใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นแบ่งเกณฑ์เฉลี่ยของระดับของพฤติกรรมจิตสาธารณะ การได้รับการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจ และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (Structure equation model: SEM) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของตัวแบบ ได้แก่ ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 3.00 และน้อยกว่า 5.00 สำหรับตัวแบบที่มีความซับซ้อน (Hu & Bentler, 1999) ค่า GFI มากกว่า 0.80 (Baumgartner & Homburg, 1996; Doll et al., 1994) ค่า CFI มากกว่า 0.80 (Browne & Cudeck, 1993; Hu & Bentler, 1998) ค่า RMSEA น้อยกว่า 0.08 (Kline, 2011) ค่า SRMR น้อยกว่า 0.079 (Hu & Bentler, 1999) และค่า NFI มากกว่า 0.80 (Hooper et al., 2008)

ผลการศึกษา (Findings)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของตัวอย่างที่ศึกษา พบว่าผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.11) ในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย (ร้อยละ 40.89) มีอายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 32.03) ในสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ อายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 25.78) อายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 24.22) และอายุ 50-59 ปี (ร้อยละ 17.97) มีสถานภาพสมรสส่วนใหญ่โสด (ร้อยละ 56.51) รองลงมา คือ สมรส (ร้อยละ 38.54) และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ (ร้อยละ 4.95) มากกว่าครึ่งของตัวอย่างไม่มีบุตร (ร้อยละ 66.41) รองลงมา คือ มีบุตรมากกว่า 1 คน (ร้อยละ 16.93) และมีบุตร 1 คน (ร้อยละ 16.67) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 45.31) และสูงกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 43.49) ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามัธยมศึกษา (ร้อยละ 6.51) และระดับอนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 4.69) สำหรับอาชีพหลักที่เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 38.02) รองลงมา ได้แก่ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/องค์การมหาชน (ร้อยละ 31.51) อาชีพอิสระ/เจ้าของธุรกิจ/ร้านค้า (ร้อยละ 18.23) และรับจ้างและอื่นๆ (ร้อยละ 12.24) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 45,000 บาทขึ้นไป

(ร้อยละ 32.81) เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-24,999 บาท (ร้อยละ 22.40) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,000-34,999 บาท (ร้อยละ 18.23) ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,000-44,999 บาท (ร้อยละ 13.02) และรายได้ต่ำกว่า 15,000บาท (ร้อยละ 13.54) ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

พฤติกรรมจิตสาธารณะ

พฤติกรรมจิตสาธารณะในการศึกษานี้ประกอบด้วย การบริจาค การให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้า และการเป็นอาสาสมัคร ตารางที่ 1 และตารางที่ 2 นำเสนอระดับความถี่ในการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานครในภาพรวมและในแต่ละประเภทของพฤติกรรมนี้ตามลำดับ

จากตารางที่ 1 พบว่า 1 ใน 3 ของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับปานกลาง (ร้อยละ 33.85) โดยเมื่อรวมกับผู้ที่มามีพฤติกรรมจิตสาธารณะระดับค่อนข้างสูงแล้ว ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรวมมากกว่าร้อยละ 50 (ร้อยละ 54.42) อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 30.47) มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับปานกลาง (ร้อยละ 33.85) ในขณะที่ผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับต่ำ (ร้อยละ 8.33) และผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับสูง (ร้อยละ 6.77) มีจำนวนเพียงเล็กน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความถี่ และร้อยละของระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรวมของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	ความถี่	ร้อยละ
พฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับต่ำ	32	8.33
พฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างต่ำ	117	30.47
พฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับปานกลาง	130	33.85
พฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างสูง	79	20.57
พฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับสูง	26	6.77
รวม	384	100.00

ตารางที่ 2 แสดงระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะจำแนกตามประเภทของพฤติกรรม โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น เกณฑ์เฉลี่ยระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรวมในการแปลความหมาย พบว่า ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการบริจาคเงิน และให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้าอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านการเป็น

อาสาสมัครอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจึงอาจไม่มีเวลาในการทำงานอาสาสมัคร

ตารางที่ 2 ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับจิตสาธารณะ
การบริจาคเงิน	3.23	0.89	ปานกลาง
การให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้า	3.26	0.97	ปานกลาง
การเป็นอาสาสมัคร	2.38	1.08	ค่อนข้างต่ำ

การได้รับการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจ

ตัวแปรแฝงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การได้รับการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจ ตารางที่ 3 นำเสนอระดับของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจ ในแต่ละด้าน โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นในการแปลความหมาย โดยตัวชี้วัดแต่ละด้านภายในตัวแปรแฝงแสดงให้เห็นถึงระดับที่แตกต่างซึ่งวัดผ่านระดับความคิดเห็น ระดับความถี่ และระดับความสำคัญ

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานครได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20, SD = 0.65$) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.83$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.82$) ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการได้รับข่าวสาร พบว่า สื่อโซเชียลมีเดียสามารถเข้าถึงผู้ที่อยู่ในวัยทำงานได้ในระดับค่อนข้างบ่อย ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.87$) และการรับข่าวสารผ่านสถานที่ทำงานหรือเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับบ้างบางครั้ง ($\bar{X} = 3.28, SD = 1.00$) เป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานมีทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้านสังคม ($\bar{X} = 4.08, SD = 0.72$) วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.06, SD = 0.72$) และบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.77$) อยู่ในระดับดี มีทัศนคติด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.28, SD = 0.90$) ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ พบว่า ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานให้ความสำคัญในระดับสำคัญมากต่อแรงจูงใจด้านการให้คุณค่า ($\bar{X} = 4.14, SD = 0.77$) การทำความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.88, SD = 0.85$) การสนองความต้องการตนเอง ($\bar{X} = 3.60, SD = 0.90$) การเข้าสังคม ($\bar{X} = 3.43, SD = 0.78$) และการปกป้องตนเอง ($\bar{X} = 3.41, SD = 0.94$) และให้ความสำคัญในระดับสำคัญปานกลางต่อแรงจูงใจด้านหน้าที่การงาน ($\bar{X} = 2.92, SD = 1.09$) ในสัดส่วนที่น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับการอบรมเลี้ยงดู การรับข่าวสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
การได้รับการอบรมเลี้ยงดู			
อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	4.20	0.65	ได้รับการเลี้ยงดูมากที่สุด
อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	3.96	0.82	ได้รับการเลี้ยงดูมาก
อบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน	3.96	0.83	ได้รับการเลี้ยงดูมาก
การรับข่าวสาร			
สื่อโทรทัศน์	3.37	1.04	บ้างบางครั้ง
สื่อโซเชียลมีเดีย	4.05	0.87	ค่อนข้างบ่อย
คนใกล้ชิดหรือคนที่รู้จักรวม	3.32	0.95	บ้างบางครั้ง
สถานที่ทำงานหรือเพื่อนร่วมงาน	3.28	1.00	บ้างบางครั้ง
ทักษะคิดในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม			
บุคลิกภาพ	3.91	0.77	ทัศนคติดี
กายภาพ	3.28	0.90	ทัศนคติปานกลาง
สังคม	4.08	0.72	ทัศนคติดี
วัฒนธรรม	4.06	0.72	ทัศนคติดี
แรงจูงใจ			
การเข้าสังคม	3.43	0.78	สำคัญมาก
การให้คุณค่า	4.14	0.77	สำคัญมาก
การทำความเข้าใจ	3.88	0.85	สำคัญมาก
การปกป้องตนเอง	3.41	0.94	สำคัญมาก
การสนองความต้องการตนเอง	3.60	0.90	สำคัญมาก
หน้าที่การงาน	2.92	1.09	สำคัญปานกลาง

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่าน ทักษะคิดและแรงจูงใจของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร มีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยันของตัวแบบการวัด การทดสอบโมเดลสมการโครงสร้าง และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยของ ดังนี้

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อวัดความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของโมเดลการวัด พบว่า ค่าความสอดคล้อง คือ $\chi^2/df = 4.100$, CFI = 0.872, RMSEA = 0.090, SRMR = 0.071, NFI = 0.838 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของแต่ละตัวแปรสังเกต พบว่า ตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงการได้รับการอบรมเลี้ยงดู มีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.79-0.94 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสามารถพยากรณ์การได้รับการอบรมเลี้ยงดูได้มากที่สุดร้อยละ 88 ต่อมาทักษะคิดในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.68-0.82 โดยตัวแปรสังเกตด้านสังคมสามารถพยากรณ์ทัศนคติใน

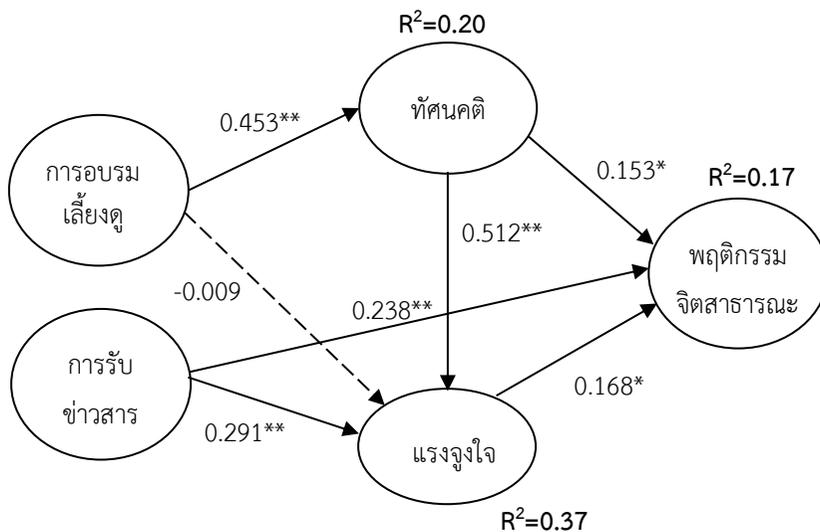
การทํากิจกรรมเพื่อสังคมได้มากที่สุดร้อยละ 67 ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร มีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.40-0.90 พบว่า คนใกล้ชิดหรือคนที่รู้จักสามารถพยากรณ์ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุดร้อยละ 81 ต่อมาแรงจูงใจ มีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.60-0.83 โดยการปกป้องตนเองสามารถพยากรณ์แรงจูงใจได้มากที่สุดร้อยละ 69 และพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีค่าน้ำหนักของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.65-0.76 พบว่าการให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้าสามารถพยากรณ์พฤติกรรมจิตสาธารณะได้มากที่สุดร้อยละ 58 ขณะที่ค่า Average variance extracted (AVE) ของตัวแปรแฝงทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.49-0.73 คือ มีความตรงเชิงคู่เข้าในเกณฑ์ดีพิจารณาจาก ค่า AVE มากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตสามารถวัดตัวแปรแฝงในกลุ่มเดียวกันได้ดีเท่าเทียมกันและมีความน่าเชื่อถือสูง และค่า Construct reliability (CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.77-0.89 คือ มีความเที่ยงที่เหมาะสมพิจารณาได้จากค่า CR มากกว่า 0.70 สรุปได้ว่า ตัวแบบการวัดนี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแบบการวัด

ตัวแปรแฝง/ตัวแปรสังเกต	Factor Loading	AVE	CR
การได้รับการอบรมเลี้ยงดู		0.73	0.89
อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	0.79		
อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	0.94		
อบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน	0.83		
ทัศนคติในการทํากิจกรรมเพื่อสังคม		0.59	0.85
บุคลิกภาพ	0.80		
กายภาพ	0.68		
สังคม	0.82		
วัฒนธรรม	0.77		
ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร		0.49	0.78
สื่อโทรทัศน์	0.40		
สื่อโซเชียลมีเดีย	0.55		
คนใกล้ชิดหรือคนที่รู้จัก	0.90		
สถานที่ทำงานหรือเพื่อนร่วมงาน	0.82		
แรงจูงใจ		0.54	0.88
การเข้าสังคม	0.69		
การให้คุณค่า	0.66		
การทำความเข้าใจ	0.81		
การปกป้องตนเอง	0.83		
การสนองความต้องการตนเอง	0.80		
หน้าที่การงาน	0.60		
พฤติกรรมจิตสาธารณะ		0.52	0.77
การบริจาคเงิน	0.75		
การให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้า	0.76		
การเป็นอาสาสมัคร	0.65		

การทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทักษะคิดและแรงจูงใจของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีค่าความสอดคล้องของตัวแบบส่วนใหญ่ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณา ได้แก่ $\chi^2/df = 4.108$, SRMR = 0.076, GFI = 0.829, CFI = 0.870 และ NFI = 0.836 ทั้งนี้ มีค่าที่ไม่ผ่านเกณฑ์พิจารณา คือ RMSEA = 0.090 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์พิจารณาเล็กน้อย โดยการรับข่าวสารส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ขณะที่ การอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสาร ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ ผ่านทักษะคิดและแรงจูงใจ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตัวแปรสี่ตัวแปรในตัวแบบ พบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมจิตสาธารณะได้ร้อยละ 17.00 ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างของอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทักษะคิดและแรงจูงใจของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ. * $p < .05$, ** $p < .001$ เส้นทึบ คือ เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ, เส้นประ คือ เส้นทางความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $\chi^2/df = 4.108$, GFI = 0.829, CFI = 0.870, RMSEA = 0.090, SRMR = 0.076, NFI = 0.836

ทั้งนี้ จากโมเดลสมการโครงสร้างและผลวิเคราะห์อิทธิพลรวมโดยรวม อิทธิพลทางตรง และทางอ้อม ที่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย คือ H1: การอบรมเลี้ยงดูมีผลกระทบทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทักษะคิดและแรงจูงใจ ผลการวิเคราะห์พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยผ่านทักษะคิดในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เท่ากับ 0.069 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และผ่านแรงจูงใจ เท่ากับ -0.001 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยบางส่วน และสมมติฐานการวิจัย H2: การรับข่าวสารมีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะทางตรงเชิงบวกและทางอ้อมเชิงบวกโดยผ่านแรงจูงใจ ผลการ

วิเคราะห์พบว่า การรับข่าวสารมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เท่ากับ 0.238 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก โดยผ่านแรงจูงใจ เท่ากับ 0.049 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีขนาดของอิทธิพลเท่ากับ 0.107 ประมาณร้อยละ 65 ของอิทธิพลดังกล่าวผ่านทัศนคติ รองลงมา ประมาณร้อยละ 37 เป็นอิทธิพลทางอ้อมโดยอ้อมผ่านทัศนคติและแรงจูงใจ ทั้งนี้ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูไม่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะผ่านแรงจูงใจ และพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย H1 เพียงบางส่วน เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลของการรับข่าวสารมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า มีขนาดของอิทธิพลเท่ากับ 0.287 ประมาณร้อยละ 83 เป็นอิทธิพลทางตรง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และอิทธิพลทางอ้อมประมาณ ร้อยละ 17 โดยอ้อมผ่านแรงจูงใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย H2 กล่าวโดยสรุป คือ การรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่าการอบรมเลี้ยงดู และขนาดของอิทธิพลทางอ้อมของการอบรมเลี้ยงดูต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยอ้อมผ่านทัศนคติมีขนาดของอิทธิพลมากกว่าอ้อมผ่านแรงจูงใจ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลวิเคราะห์อิทธิพลโดยรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

เส้นทางอิทธิพล	พฤติกรรมจิตสาธารณะ		
	ทางตรง	ทางอ้อม	รวม
การอบรมเลี้ยงดู			
ทัศนคติ	-	0.069	-
แรงจูงใจ	-	-0.001	-
ทัศนคติ → แรงจูงใจ	-	0.039	-
รวม	-	0.107	0.107
การรับข่าวสาร			
ทัศนคติ	-	-	-
แรงจูงใจ	-	0.049*	-
ทัศนคติ → แรงจูงใจ	-	-	-
รวม	0.238**	0.049*	0.287

หมายเหตุ. * p<.05, ** p<.001

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ (Discussion and Recommendation)

จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งใจ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสำนึกโดยผ่านทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 แต่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสำนึกโดยผ่านแรงจูงใจ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยบางส่วน และการรับข่าวสารมีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสำนึกทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสำนึกทางอ้อมเชิงบวกโดยผ่านแรงจูงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

การอบรมเลี้ยงดูส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสำนึก โดยส่วนใหญ่อ้อมผ่านทัศนคติมากกว่าอ้อมผ่านแรงจูงใจ อาจอธิบายได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กเป็นการได้รับการปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมผ่านความคิดและมุมมองของผู้ให้การอบรมสั่งสอนและถูกเสริมสร้างเป็นทัศนคติ โดยบุคคลจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านทัศนคติตั้งแต่ในวัยเด็ก เมื่อก้าวถึงทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม พฤติกรรมจิตสำนึกเกิดจากการเข้าใจเหตุผลที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเป็นอาสาสมัคร (Shye, 2010) ซึ่งอาจเกิดจากการที่บุคคลต้องการพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและการรับรู้ถึงอำนาจของตน การพัฒนาความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการคงไว้ซึ่งความเชื่อหรือค่านิยมของตน (Abuiyada, 2018; Littlepage et al., 2003) ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสำนึกผ่านทัศนคติมากกว่าแรงจูงใจ เนื่องจากแรงจูงใจเกิดหลังจากทัศนคติของบุคคล สอดคล้องกับ จิตติยา วาจิ (2559) ที่กล่าวว่า “การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดา ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางกายและทางใจกับเด็กเพื่อให้เป็นแบบอย่างค่านิยมในการดำเนินชีวิต” (น. 7) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนดคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และพฤติกรรมการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม โดยมุ่งหวังเพื่อการปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในเด็กในการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทพร นาครอด (2554) ที่ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน และ อัญชลิกา ผิวเพชร และคณะ (2554) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสำนึก

การรับข่าวสารส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสำนึก อาจอธิบายได้ว่า พฤติกรรมจิตสำนึกของบุคคลหนึ่งเกิดจากการเปิดรับข่าวสารข้อมูลของการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือคนแปลกหน้า การบริจาค และการเป็นอาสาสมัคร จากคนรอบข้างที่บุคคลมีความรู้สึกผูกพันและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มด้วยผ่านการสนับสนุนทางสังคม (Cobb, 1976;

Pender et al., 2006) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ได้แก่ คนใกล้ชิดหรือคนรู้จัก และสถานที่ทำงาน หรือเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Ma et al., 2007; Schervish et al., 1995; ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550; จุฑาพร นาครอด, 2554; ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556; ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2557) นอกจากนี้ บุคคลยังเปิดรับข่าวสารข้อมูลของการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่อโซเชียลมีเดีย สอดคล้องกับ นิพัทธ์พนธ์ แสงด้วง (2560) พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตอาสาสมัครมากที่สุด และการรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อโซเชียลมีเดีย พบว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2557)

การรับข่าวสารส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยอ้อมผ่านแรงจูงใจ อาจอธิบายได้ว่าการรับข่าวสารผ่านคนรอบข้างและสื่อทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลออกมาทำกิจกรรมเพื่อสังคม (Bandura, 1986) โดยแรงจูงใจจากการให้คุณค่าของบุคคลจากการตระหนักถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น การทำความเข้าใจของบุคคลในตนเองผ่านการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะความสามารถของตน การเข้าสังคมของบุคคลกับคนใกล้ชิดและผู้อื่นเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ การได้มาซึ่งโอกาสในความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพของบุคคล การปกป้องตนเองของบุคคลจากความรู้สึกหรือประสบการณ์ที่ไม่ดีในอดีต และการสนองความต้องการของบุคคลเพื่อการยกระดับจิตใจและให้เกิดความสุขทางใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Clary et al. (1998) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) และ Burns (2010) ที่พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ นิพัทธ์พนธ์ แสงด้วง (2560) ที่พบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแรงจูงใจด้านการเข้าสังคมและการปกป้องตนเองมีความสำคัญสูงสุด

ดังที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การรับข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่าการอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวอย่างที่อยู่ในวัยทำงานจึงส่งผลให้ปัจจัยการรับข่าวสารจากคนรอบข้างและสื่อมีอิทธิพลมากกว่าการได้รับการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นย่อมต้องการการยอมรับจากสังคมและความเคารพและเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่นเพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งนี้ แรงจูงใจมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะได้มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผ่านทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่มีความสำคัญยิ่งของบุคคล จากผลการวิจัย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลกระทบทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยอ้อมผ่านทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ผู้ปกครองจึงควรให้ความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานและเป็นแบบอย่างที่ดี

โดยการให้ความรักและสนับสนุน การแนะนำสั่งสอนให้บุตรหลานรู้จักการใช้เหตุและผล การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตของการอบรมเลี้ยงดูพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ สถาบันครอบครัวจึงควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมในครอบครัวให้บุตรหลานรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม การมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และการมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสมควร รวมถึงสอนถึงในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำโดยให้เหตุผลประกอบ การแสดงออกถึงความรักและความใส่ใจแก่บุตรหลานเพื่อเป็นการฝึกฝนให้พวกเขาได้มีประสบการณ์และเรียนรู้ที่จะรับมือและจัดการกับสิ่งต่างๆ ตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนี้ การได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็กยังถูกถ่ายทอดเป็นทัศนคติที่บุคคลมีต่อคนรอบข้าง สังคม และชุมชน เมื่อพวกเขาเติบโตขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างเสริมการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้านสังคมและด้านบุคลิกภาพพบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด กล่าวคือ ครอบครัวควรปลูกฝังบุตรหลานให้มีทัศนคติในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมโดยการให้พวกเขาได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การเรียนรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันและกัน และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและช่วยเหลือสังคมร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ ครอบครัวควรส่งเสริมให้บุตรหลานมีความกล้าแสดงออกต่อที่สาธารณะอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจและยังช่วยพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของแต่ละบุคคลให้สามารถใช้สิ่งเหล่านี้ในการช่วยเหลือสังคมต่อไปในอนาคต

สื่อ สังคม และชุมชน เป็นแหล่งของข้อมูลข่าวสารที่บุคคลเปิดรับและส่งต่ออย่างไม่มีที่สิ้นสุด จากผลการวิจัย พบว่า การรับข่าวสารมีผลกระทบต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะทางตรงเชิงบวกและทางอ้อมเชิงบวกผ่านแรงจูงใจ และการรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคนใกล้ชิดหรือคนที่รู้จัก และสถานที่ทำงานหรือเพื่อนร่วมงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตมากที่สุด ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นช่องทางการส่งข่าวสารของกิจกรรมเพื่อสังคมไปยังบุคคลได้มากที่สุด จึงเห็นได้ว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลออกมาทำกิจกรรมเพื่อสังคม พบว่า แรงจูงใจที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจด้านการปกป้องตนเอง การทำความเข้าใจ และการสนองความต้องการของตนเอง ตามลำดับ เครือข่ายผู้จัดการกิจกรรมองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรควรใช้ประโยชน์จากสื่อโซเชียลมีเดียที่สามารถเข้าถึงคนทั่วไปได้ ในการประชาสัมพันธ์การรับบริจาคหรืองานอาสาสมัครต่างๆ โดยไม่เพียงแต่ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหน้าเว็บหรือช่องทางโซเชียลมีเดียของตนเท่านั้น แต่ควรประชาสัมพันธ์ผ่านทางกลุ่มต่างๆ ในโซเชียลมีเดีย เพื่อให้เกิดการแชร์งานกิจกรรมต่อไปยังคนรู้จัก และคนใกล้ชิดของผู้ใช้งานบัญชีออนไลน์นั้น และในด้านของสถานที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน ควรมีการริเริ่มและสานต่อโครงการ

Corporate Social Responsibility หรือ CSR ให้ยั่งยืน เพื่อให้พนักงานได้เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร นอกจากนี้แล้วยังควรออกแบบกิจกรรมที่สามารถจูงใจบุคคลให้ตัดสินใจมาเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การกล่าวถึงปัญหาที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างชัดเจน การกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วม การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมได้ รวมถึงการสรรคสร้างกิจกรรมต่างๆ โดยสอดแทรกระหว่างหรือหลังเสร็จจากการทำกิจกรรมเพื่อสังคมเพื่อให้ผู้ร่วมทำกิจกรรมรู้สึกผ่อนคลายและเป็นการได้ผูกสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม

การกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาโดยรัฐบาล การวิจัยในครั้งนี้ยังคงสนับสนุนการปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะในเด็กในการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561- พ.ศ. 2580 ตามยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 คือ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ แม้ว่าบริบทของครอบครัวอาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะลดลงเมื่อบุคคลเติบโตขึ้น แต่การมีรากฐานความคิดและทัศนคติที่ดีย่อมพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ ทั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า อิทธิพลของการรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากที่สุด กล่าวได้ว่า รัฐบาลในฐานะผู้นำของประเทศสามารถสนับสนุนให้เกิดสังคมจิตสาธารณะผ่านการสื่อสารและแสดงออกถึงความ เป็นผู้นำที่มีจิตสาธารณะ เช่น การส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมมากยิ่งขึ้น และให้ความช่วยเหลือนั้นกระจายสู่พื้นที่ต่างๆอย่างทั่วถึง การร่วมมือกับภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อกำหนดทิศทาง การแก้ไขปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

จากผลการศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดู ทัศนคติ การรับข่าวสาร และแรงจูงใจ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 17.00 ทั้งนี้ เนื่องจากตัวอย่างที่ทำกรวิจัยในครั้งนี้อยู่ในวัยทำงานจึงส่งผลให้การได้อบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะลดลง ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยท่านอื่นควรพิจารณาศึกษาตัวแปรทางสังคมอื่นๆ เช่น ลักษณะของสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในวัยทำงาน รูปแบบพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของวัยทำงานร่วมกับผู้อื่น ค่านิยมของการตามกระแสในสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในวัยทำงาน เป็นต้น เนื่องจากช่องทางการรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในด้านเนื้อหามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวทางการจัดทำแผนการสอนพัฒนาศักยภาพ: โครงการทดลองพัฒนา
ศักยภาพของเด็กไทย*. ชวนการพิมพ์.
- ไทดานาน แก๊งแฮร์. (2556, 4 มีนาคม). *เปิดพฤติกรรม “การให้”*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (Thai Health). [https://www.thaihealth.or.th/Content/20146-เปิด
โพลพฤติ](https://www.thaihealth.or.th/Content/20146-เปิด
โพลพฤติ)
- เครือข่ายจิตอาสา. (ม.ป.ป.). *ความเป็นมาของเครือข่ายจิตอาสา*. [http://www.volunteerspirit.org
/?page_id=22895](http://www.volunteerspirit.org
/?page_id=22895)
- จิตติยา วาจี. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยม
ศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. [http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-
uploads/allfile-228-file01-2017-02-17-10-31-58.pdf](http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-
uploads/allfile-228-file01-2017-02-17-10-31-58.pdf)
- จุฑาทพร นาครอด. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/
Ed_Re_Sta/Chutapon_N.pdf](http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/
Ed_Re_Sta/Chutapon_N.pdf)
- ข่าวอาแจห์รัลลิก 15 ปี มหาสีนามิ 26 ธ.ค. (2562, 26 ธันวาคม). *เดลินิวส์*. [https://www.daily
news.co.th/foreign/749013/](https://www.daily
news.co.th/foreign/749013/)
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
<https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/200884>
- ดุขฎิ มัชฌิมภาวิโร. (2556). *การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย*. *วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(46), 13-23.
- ดุขฎิ โยเหลา. (2535). *การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย
โดยใช้ การวิเคราะห์เมตา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทีมงานความสุขประเทศไทย. (2560, 31 สิงหาคม). *กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา*.
<https://www.happinessisthailand.com/2017/08/31/spiritual-intelligence/>
- ธนาคารจิตอาสา. (ม.ป.ป.). *จำนวนอาสาสมัคร ชั่วโมงการทำจิตอาสา และงานอาสาสมัครในระบบ*.
<https://www.jitarsabank.com/home>

- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). *ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. [สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/4213/Tidachanok_W.pdf
- นิพิฐพนธ์ แสงด้วง. (2560). *เส้นทางการทำงานอาสา และรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมอาสาที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในการทำงานอาสา ของบุคลากรมหาวิทยาลัยภาครัฐ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
<http://bsris.swu.ac.th/thesis/53199120065RB999f.pdf>
- เปิดผลสำรวจ ปชช. 'สังคมไทย ร่วมใจ สร้างจิตสาธารณะ'. (2562, 6 กรกฎาคม). *กรุงเทพธุรกิจ*.
<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/839912>
- พรรณธิดา เอี่ยมสิริปริดา, อัจศรา ประเสริฐสิน, และ นริสนา พึ่งโพธิ์สภ. (2561). แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาแรงจูงใจอาสาเพื่อการส่งเสริมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 13 (37), 1-16.
- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมล. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 11(1), 34-40.
- เมเนเจอร์ ออนไลน์. (2548, 3 มกราคม). *กองทัพอาสาสมัคร และความหวาดผวาวัดที่ยาวนาน*.
<https://mgronline.com/daily/detail/9480000000503>
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), อริศรา เล็กสรรเสริญ และคณะ. (2562). *องค์ความรู้ผลการขับเคลื่อนสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ*. มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://moralcenter.or.th/images/PDF-ITA/O33%20องค์ความรู้ผลการขับเคลื่อนสมัชชาคุณธรรม.pdf>
- สิน สีสอน. (2561). *การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม*. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง. *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัยการณ*, 4(1), 45.
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2550). *รายงานประจำปี 2550 คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) และ สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (สำนักงาน ก.ถ.)*. <http://www.local.moi.go.th/plp2550.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ*.
<http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)*. ผู้แต่ง.

- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2558). *การพัฒนาารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
<https://www.niets.or.th/th/content/download/2637>
- อัญชลิกา ผิวเพชร, นุชานา เหลืองอังกูล, และ บังอร กุมพล. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.
วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 331-342.
- Abuiyada, R. (2018). Students' Attitudes towards voluntary services: A study of Dhofar University. *Journal of Sociology and Social Work*, 6(1), 73-80.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice- Hall, Inc.
- Baumgartner, H., & Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13, 139-161.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Sage.
- Burns, D. J. (2010). Motivations to volunteer and benefits from service learning: An exploration of marketing students. *Journal for Advancement of Marketing Education*, 18.
- Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of personality and social psychology*, 74(6), 1516.
- Cobb, S. (1976). Social support as a moderate of life stress. *Psychosomatic medicine*. 38(5), 300-314.
- Doll, W. J., Xia, W., & Torkzadeh, G. (1994). A confirmatory factor analysis of the end-user computing satisfaction instrument. *Mis Quarterly*, 18(4), 453-461.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.
- Hair Jr, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Prentice Hall.

- Hooper, D., Coughlan, J., Mullen, M. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychol. Methods*, 3(4), 424-453.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- Kavčič, T., Podlesek, A., & Zupančič, M. (2012). The role of early childhood personality in the developmental course of social adjustment. *International Journal of Behavioral Development*, 36, 215 - 225.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling (3rd ed.)*. Guilford publications.
- Kohlberg, L. (1976). Moral stages and moralization: The cognitive-development approach. *Moral development and behavior: Theory research and social issues*, 31-53.
- Littlepage, L., Obergfell, E., & Zanin, G. (2003). *Family volunteering: An exploratory study of the impact on families*. <https://archives.iupui.edu/handle/2450/438>
- Ma, H. K., Cheung, P. C., & Shek, D. T. (2007). The relation of prosocial orientation to peer interactions, family social environment and personality of Chinese adolescents. *International Journal of Behavioral Development*, 31(1), 12-18.
- Pender, N. J.; Murdaugh, C.L.; & Parsons, M.A. (2006). *Health promotion in nursing practice*. (5th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Schervish, P. G., Hodgkinson, V. A., & Gates, M. J. (1995). *Care and Community in Modern Society Passing on the Tradition of Service to Future Generations*. Jossey-Bass.
- Shye, S. (2010). The motivation to volunteer: A systemic quality of life theory. *Social Indicators Research*, 98(2), 183-200.
- UN Volunteers. (n.d.). *Volunteerism and the Global Goals*. Retrieved February 15, 2020, from <https://www.unv.org/volunteerism-and-global-goals>

- the basic education commission]. [Master's thesis]. Chulalongkorn University. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/200884>
- Matchimapiro, D. (2013). kanphatthana chit satharana samrap yaowachon Thai [The public mind development of Thai youths]. *Journal of Graduate Studies Sakon Nakhon Rajabhat University*, 10(46), 13-23.
- Yolao, D. (1992). *Kan sangkhrø nganwichai thi kieokhøng kap kan oprom liangdu dek nai prathet Thai dol chai kan wikhrø meta* [Synthesis of research results on child raising practices in Thailand using meta-analysis procedure]. Srinakharinwirot University.
- Happiness Explorer Team. (2017, 31 August). *Krabuankan chitta panya sukka* [Contemplative education process]. <https://www.happinessisthailand.com/2017/08/31/spiritual-intelligence/>
- Jitarsabank. (n.d.). *Chamnuan asasamak chuamong kantham chit asa læ ngan asasamak nai rabop* [Number of volunteers, volunteer hours and activities]. <https://www.jitarsabank.com/home>
- Wongpitak, T. (2013). *Patchai chit sangkhom thi song phon to phruttikam chit asa khong nisit Mahawitthayalai Sinakharinwirot* [Effect of psychosocial factors to volunteer spirit behavior of undergraduate at Srinakharinwirot university]. [Master's Independent study]. Srinakharinwirot University (SWU). http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/4213/Tidachanok_W.pdf
- Saengdoung, N. (2017). *Senthang kanthamngan asa læ rupbæp khwamsamphan chæng sahet khong phruttikam asa thi song phon to kan khong yu nai kanthamngan asa khøng bukkhalakon mahawitthayalai phak rat* [Volunteering and the causal relationship model of volunteering behavior and the retention of volunteer work among public university staff] [PhD. Thesis]. Srinakharinwirot University (SWU). <http://bsris.swu.ac.th/thesis/53199120065RB999f.pdf>
- Poet phon samruat phochocho sangkhom Thai ruam chai sang chitsatharana [Survey results of the Thai population on 'Thai society builds public minds']. (2019, July 6). *Bangkok Business*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/839912>
- Iamsiripreeda, P., Prasertsin, U., & Peungposop, N. (2018). *Næokhit læ thritsadi nai kansuksa ræng chungchai asa phua kan songsoem kan pen phonlamuang*

saichai sangkhom [Concept and theory in the study of volunteer motivation to promote active citizen]. *Social science research and academic journal*, 13(37), 1-16.

Rukponmongkol, P. (2014). Patchai choeng sahet thi song phon to phruttkam chit satharana khong naksuksa mahawitthayalai ratchaphat nai prathet Thai [The causal factors affecting the public mind behavior of students under Rajabhat university in Thailand]. *Sripatum Chonburi Journal*, 11(1), 34-40.

Manager Online. (2005, January 3). *Kongthap asasamak læ khwam watphawa thiwat yanyao* [A group of volunteers in panic at Yan Yao temple]. <https://mgronline.com/daily/detail/9480000000503>.

Moral Center (Public Organization), Leksansern, A, et al. (2019). *Ongkhwamru phonkan khapkhluan samatcha khunnatham hæng chat* [Knowledge of the results of the National Moral Assembly]. Mahidol University. <https://moralcenter.or.th/images/PDF-ITA/O33%20องค์ความรู้ผลการขับเคลื่อนสมัชชาคุณธรรม.pdf>

Suesuan S. (2018). *Kan songsæm khunnatham phophiang winai sutcharit chit asa sang khondi su sangkhom* [Promotion of morality, sufficiency, discipline, honesty, volunteer mind to create good people for society]. Moral Center (Public Organization).

Saikaew, S. (2003). Chitsamnuk satharana kanko arup læ krabuankan soemsang [Public Consciousness Formation and Building Process]. *Journal of Phetchaburi Wittayalongkon*, 4(1), 45.

Office of the Commission on Local Government Personnel Standards. (2007). *raingan pracham pi songphanharojhasip khana kammakan mattrathan kanborihan ngan bukkhon suan thongthin (kor.thor.) læ samnakngan khana kammakan mattrathan kanborihan ngan bukkhon suan thongthin (samnakngan kor.thor.)*. [Annual report 2007 of commission on local government personnel standards (kor.thor.) and office of the commission on local government personnel standards (office of kor.thor.)]. <http://www.local.moi.go.th/plp2550.pdf>

National Statistical Office. (n.d.). *Sathiti prachakonsat prachakon læ kheha* [Demographic, Population and Housing]. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>

- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *Yutthasat chat Pho.So. songphanharoꞑhoksipet - songphanharoꞑpætsip (chabap pratat Ratchakitchanubeksa)* [National strategy 2018-2037 (published in the Royal Gazette)]. Author.
- Prasertsin, U. (2015). *Kanphatthana rupbæp kan wat khunnalaksana an phung prasong pæet prakan khong nakrian radap chan matthayommasuksa* [Development the model to testing the 8 desired characteristics of secondary education students]. National Institute of Educational Testing (Public Organization). <https://www.niets.or.th/th/content/download/2637>
- Pewpet, A., Luangangoon, N., & Kumpol, B. (2011). Patchai chœng sahet thi mi itthiphon to chit satharana khong nakrian chan matthayommasuksa pi thi si nai khet phak tawan oꞑ Chiang nua ton bon [The factors that influenced mattayomsuksa 4 students' public-mindedness in the schools under the jurisdiction of the basic education commission in the upper northern part]. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 17(1), 331-342.